

การศึกษาทางอนุกรมวิธาน และการค้นพบปลาชนิดใหม่จากลำน้ำเข็ก อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ Taxonomic Study and Discovery of a New Species of Nemacheilid from the Khek River, Khao Kho District, Phetchabun Province

ภักพล ชุมศิลป์^{1*}, อภินันท์ สุวรรณรักษ์¹ และ ชยจิต ดีกระจ่าง²

Pakapon Chumsinlp^{1*}, Apinun Suvarnaraksha¹ and Chayajit Deekrachang²

¹ คณะเทคโนโลยีประมงและนวัตกรรมการผลิตสัตว์น้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

² กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน: ภักพล ชุมศิลป์ อีเมล: pakapon16830@gmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางอนุกรมวิธานและสัณฐานวิทยาของปลาในสกุล *Schistura* ที่สำรวจพบในบริเวณต้นน้ำเข็ก อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัณฐานวิทยาภายนอกกับปลาในสกุล *Schistura* ที่มีรายงานการแพร่กระจายในประเทศไทยทั้งสิ้น 43 ชนิด พบว่าปลาชื่อ *Schistura* sp. จากพื้นที่ศึกษา มีลักษณะวินิจฉัย (Diagnostic characters) ที่แตกต่างอย่างเด่นชัด โดยมีจุดเริ่มต้นของฐานครีบหลัง อยู่เยื้องไปทางด้านท้ายของจุดเริ่มต้นฐานครีบท้อง ครีบหลังมีก้านครีบอ่อนจำนวน 8 ก้าน ครีบหางมีก้านครีบอ่อน 9+8 ก้าน เส้นข้างลำตัว เป็นแบบไม่สมบูรณ์โดยสิ้นสุดบริเวณคอคอดหางริมฝีปากล่างมีสีดำ และปรากฏลวดลายแถบข้างลำตัวที่ไม่เป็นระเบียบจำนวน 13–16 แถบ ในด้านนิเวศวิทยา แหล่งอาศัยของปลาชนิดนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมที่จำเพาะ โดยพบการกระจายตัวบริเวณระบบรากไม้ในลำธารที่มีป่าต้นน้ำอุดมสมบูรณ์ปกคลุม ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางชีวภาพของปลาในลุ่มน้ำเข็กที่ยังคงมีความจำเพาะสูง แต่ยังเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและระบบนิเวศป่าต้นน้ำในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ต่อไป

คำสำคัญ: ปลาชื่อ, *Schistura*, อนุกรมวิธาน,

Abstract:

This study investigates the taxonomic and morphological characteristics of a stone loach species, *Schistura* sp., collected from the headwaters of the Khek River in Khao Kho District, Phetchabun Province, Thailand. Comparative morphological analysis against the 43 recorded species of the genus *Schistura* in Thailand revealed that this population possesses a unique set of diagnostic characters. *Schistura* sp. is distinguished by a dorsal fin origin situated posterior to the pelvic fin origin, 8 branched dorsal-fin rays, and a caudal-fin ray count of 9+8. The lateral line is incomplete, terminating at the caudal peduncle. Furthermore, the species exhibits a prominent black lower lip and a distinct color pattern consisting of 13–16 irregular bars. Ecological observations indicate that *Schistura* sp. exhibits high habitat specificity, being primarily found among submerged root masses in streams sheltered by well-preserved riparian forests. These findings underscore the high level of endemism and aquatic biodiversity within the Khek River basin, emphasizing the critical importance of conserving headwater ecosystems in Phetchabun Province for the protection of yet-to-be-described species.

Keywords: Stream loach, *Schistura*, Taxonomy,